

ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำ
ความผิด: ศึกษาเฉพาะกรณีเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการ
ฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง
Factors Affecting Emotional Intelligence of Juveniles
Offenders: A Case of Juveniles Sentenced to Attend
Training at a Child and Youth Training Center

Received 21 March 2023

Revised 19 November 2023

Accepted 26 May 2023

ศศิگانต์ พุดแก้ว¹

Sasikarn Putkeaw²

วิไลภรณ์ โคตรบึงแก³

Wilaiporn Kotbungkair⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกันของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยดำเนินการวิจัยด้วยวิธีเชิงปริมาณ ประชากรกรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีจำนวน 56 คนประกอบด้วยเยาวชนชาย

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ ประเทศไทย
E-mail: bbbboom26@gmail.com

² Master's degree Student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Bangkok, Thailand.

³ รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก, อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ ประเทศไทย E-mail: kaewilai@hotmail.com

⁴ Associate Professor Dr., Advisor, Lecturer of Faculty of Social Administration, Thammasat University, Bangkok, Thailand.

44 คน และเยาวชนหญิง 12 คน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีการควบคุมตัวเอง การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถทางสติปัญญา (IQ) ที่แตกต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ระดับความแตกต่างของการศึกษาไม่มีผลต่อความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก พบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยรูปแบบที่ต่างกัน มี EQ ด้านความรับผิดชอบและด้านการมีแรงจูงใจที่ต่างกัน เด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ต่างกััน มี EQ ด้านความรับผิดชอบและด้านการมีแรงจูงใจที่ต่างกัน อย่างไรก็ตามปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมไม่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์, เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด, ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

Abstract

This study examines the emotional intelligence of juvenile offenders and the factors affecting the different emotional intelligence of juvenile offenders by using quantitative methodology. The population of this study was 56 juvenile offenders, consisting of 44 young men and 12 young women. Which suggested a sample of 48 people, Data were analyzed using descriptive statistics as well as inferential statistics.

The study found that children and youth with different family statuses have different self-control, decision making and

problem-solving abilities. Children and youth with have different intellectual abilities (IQ) have different emotional intelligence (EQ) in decision-making and problem-solving abilities. However, different levels of education have no effect on differences in emotional intelligence.

Results of studies on external factors found that children and youth who were adolescents raised under different parenting styles. There are with EQ have different in responsibility and motivation. Children and youth with different peer relationships. There are with EQ have different in responsibilities and motivations. However, environmental factors had no effect on emotional intelligence.

Keywords: Emotional intelligence, Juvenile offenders, Juvenile training center

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม เป็นยุคของการนำพาความเจริญก้าวหน้าเข้ามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต ผลที่ตามมาคือ สถาบันครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเวลาในการเริ่มต้นสร้างครอบครัว รวมถึงการปรับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ผู้นำครอบครัวส่วนใหญ่เน้นการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เข้ามาใช้จ่ายภายในครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว เช่น การปล่อยปละละเลยเด็กและเยาวชน ความห่างเหินของผู้ปกครองเพราะไม่มีเวลาให้กับครอบครัว การทอดทิ้งให้เด็กและเยาวชนอยู่โดดเดี่ยวลำพัง และไม่มีมาตรการในการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด การใช้ความรุนแรงภายในครอบครัว

ปัญหาพ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว และปัญหาเรื่องยาเสพติด เป็นต้น (รัตจิ เปี้ยแก้ว, 2545, น. 1)

การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ โดยจะเห็นได้จากพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างจากเดิมอย่างเห็นได้ชัดและพบปัญหา เช่น ปัญหาสุขภาพกาย สุขภาพจิต ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งนำมาสู่ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มีความรุนแรงและมีรูปแบบของคดีที่หลากหลาย มีพฤติกรรมและพฤติการณ์แห่งคดีที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ ลักทรัพย์ จำหน่ายยาเสพติดและครอบครองยาเสพติด พรากผู้เยาว์ ข่มขืน กระทำชำเรา ฯลฯ สาเหตุของปัญหาเหล่านี้มักจะเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบ การเข้าสู่วัยอยากรู้อยากลอง และขาดทักษะในการจัดการปัญหา จากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ในปี 2564 มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี กระทำความผิดเป็นจำนวนมากถึง 12,064 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในช่วงอายุดังกล่าวอยู่ในช่วงพัฒนาการวัยรุ่นซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย จิตใจและการปรับตัวเพื่อให้สังคมยอมรับ และนอกจากการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นก่อนเข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกฯ แล้ว ยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่ภายหลังการปล่อยตัวไปมีการกระทำผิดซ้ำ จากการศึกษาจำนวนและร้อยละการกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ปี พ.ศ.2558-2563 แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำในระยะเวลา 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.48 เด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำในระยะเวลา 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.81 และเด็กและเยาวชนกลับมากระทำผิดซ้ำในระยะเวลา 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.02 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2564)

การกระทำผิดเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุและหลายปัจจัย โดยอาจเกิดจาก อารมณ์โกรธ เสียใจ วิตกกังวล อารมณ์ของเด็กและเยาวชนจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม บุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคน การที่เด็กและเยาวชนมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ คือ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ หรือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ล้วนเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ (วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2544, น. 1) ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดแย้งจากบรรทัดฐานของคนในสังคม บางรายมีผลกระทบต่อส่วนรวมมากจนไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง เรียกว่า ขาดทักษะความฉลาดทางอารมณ์ กรมสุขภาพจิต (2543, น. 10) ได้ให้ความหมายของ ความฉลาดทางอารมณ์ ว่าเป็นความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และ ด้านสุข ดังนั้น คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีการตัดสินใจที่ดี ควบคุมตนเองได้ บุคคลที่จะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้นต้องมีความสุขทั้งกายและมีสุขภาพจิตที่ดี เมื่อประสบปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ จะสามารถใช้กลไกในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม (อารีย์ ตันห์เจริญรัตน์, 2540) ผู้วิจัยในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ภายในหน่วยงานมองว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สามารถวางแผนชีวิตเพื่อเตรียมตัวออกไปสู่สังคมภายนอกได้ แต่กลับยังมีการกระทำผิดกฎระเบียบและกระทำผิดซ้ำภายหลังปล่อย ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนขาดความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองไม่สามารถปรับหรือควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสมและขาดการวางแผนเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สามารถทำได้หลายวิธี การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยทำให้ทราบว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบ

ต่อระดับของความฉลาดทางอารมณ์ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้มีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมปกติก่อให้เกิดความเก่ง ความดี และความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่แตกต่างกัน

คำถามวิจัย

1. เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่แตกต่างกันหรือไม่

สมมุติฐานการวิจัย

1. สถานภาพครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน
3. ระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกันมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน

4. ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ) คือ ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และ ด้านสุข

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

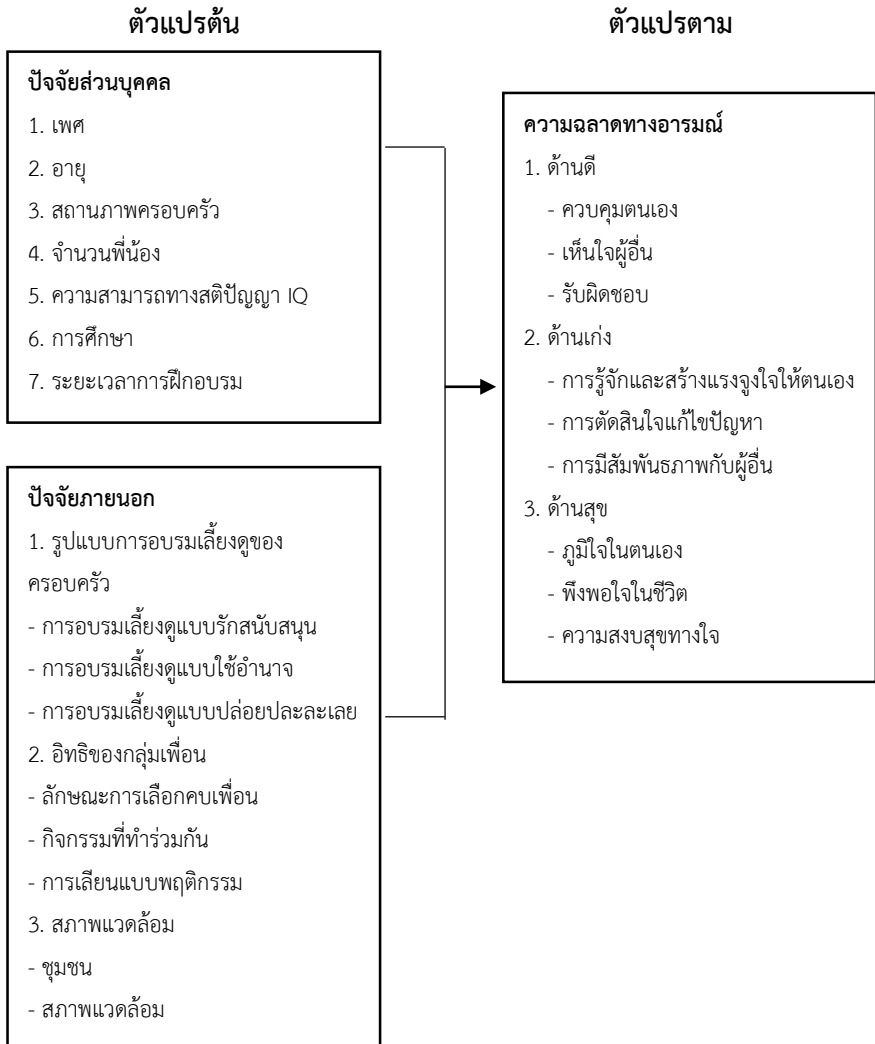
3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิตและมีความสุขสงบทางใจ

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 10 ปี บริบูรณ์แต่ไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ณ วันที่กระทำความผิดถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย และศาลมีคำพิพากษาให้ฝึกและอบรม

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะบุคคลที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว จำนวนพี่น้อง ความสามารถทางสติปัญญา IQ การศึกษาระยะเวลาการฝึกอบรม

ปัจจัยภายนอก หมายถึง องค์ประกอบภายนอกที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ระดับสัมพันธภาพกับเพื่อน ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม

กรอบแนวคิด



วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) รวมทั้งศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ประชากร ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีจำนวน 56 คน ประกอบด้วย เยาวชนชาย 44 คน และเยาวชนหญิง 12 คน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ธีรวุฒิ เอกกฤษฎ, 2543) พบว่า สามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ จำนวน 48 คน และใช้วิธีการสุ่มเลือกตัวอย่างแบบคำนึงถึงความน่าจะเป็น ได้แก่ การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากรายชื่อเด็กและเยาวชนทั้งหมดภายในศูนย์ฝึกฯ โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า คือ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่ศาลมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีสัญชาติไทย และเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่สามารถอ่านหนังสือและเขียนชื่อของตนเองได้ รวมทั้งสามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างเข้าใจ เกณฑ์การคัดออก คือ เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคทางจิตเวช

ผู้ศึกษาได้ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต และแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งผู้ศึกษาได้จัดสร้างพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นคำถามตามตัวแปรที่ได้ประมวลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบคำถามประกอบไปด้วย คำถามปลายเปิด

(Opened-ended) และคำถามปลายปิด (Close-ended) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว จำนวนพี่น้อง ความสามารถทางสติปัญญา IQ การศึกษา ระยะเวลาการฝึกอบรมฐานความผิด ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยภายนอก แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ที่ได้ประมวลขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่

2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีลักษณะคำถามปลายเปิด โดยกำหนดคำตอบแบบมาตรวัดเจตคติแบบออสกู๊ด (Osgood rating scale) กำหนดคะแนนเป็นจำนวนบวกจากน้อยไปหามาก แบ่งออกเป็น 6 ระดับ มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 6 โดยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเชิงลบจะมีค่าน้อย และคำคุณศัพท์ที่มีความหมายเชิงบวกจะมีค่ามาก

ไม่เคยเลย	1	2	3	4	5	6	ตลอดเวลา
-----------	---	---	---	---	---	---	----------

เกณฑ์การแปลความหมายของการให้คะแนน คือ เมื่อตอบแบบสอบถามครบถ้วนแล้วให้รวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละหัวข้อและหารจำนวนข้อทั้งหมด ถ้าข้อไหนที่มีคะแนนสูงสุด หมายถึง ว่าครอบครัวนั้นมีรูปแบบการเลี้ยงดูในลักษณะดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน จำนวน 13 ข้อ รูปแบบการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ จำนวน 13 ข้อ และรูปแบบการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย 4 ข้อ

2.2 ระดับความสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นแบบสอบถามโดยใช้

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 7 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 7 ข้อ คำถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ในส่วนข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ จริงมากที่สุด 5 คะแนน จริง 4 คะแนน จริงบ้าง 3 คะแนน จริงน้อย 2 คะแนน และจริงน้อยที่สุด 1 คะแนน ในส่วนข้อความที่แสดงความรู้สึกทางลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ จริงมากที่สุด 1 คะแนน จริง 2 คะแนน จริงบ้าง 3 คะแนน จริงน้อย 4 คะแนน และจริงน้อยที่สุด 5 คะแนน และใช้สูตรดังนี้ ความกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, น. 8-11) ความกว้างของอันตรภาคชั้น = (คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด-คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด/จำนวนชั้น) เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน

คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00 แปลความหมายว่า มีความเห็นด้วยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67 แปลความหมายว่า มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 แปลความหมายว่า มีความเห็นด้วยในระดับน้อย

2.3 ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม แบ่งเป็น ด้าน

โรงเรียน จำนวน 11 ข้อ และด้านชุมชน จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมด 19 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเชิงบวก จำนวน 9 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 10 ข้อ คำถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ในส่วนข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ จริงมากที่สุด 5 คะแนน จริง 4 คะแนน จริงบ้าง 3 คะแนน

จริงน้อย 2 คะแนน และจริงน้อยที่สุด 1 คะแนน ในส่วนข้อความที่แสดงความรู้สึกลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ จริงมากที่สุด 1 คะแนน จริง 2 คะแนน จริงบ้าง 3 คะแนน จริงน้อย 4 คะแนน และจริงน้อยที่สุด 5 คะแนน และใช้สูตรดังนี้ ความกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, น. 8-11) ความกว้างของอันตรภาคชั้น = (คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด-คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด/จำนวนชั้น) เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน

คะแนนเฉลี่ย 3.01-5.00 แปลความหมายว่า มีสภาพแวดล้อมเชิงบวก

คะแนนเฉลี่ย 1.00-3.00 แปลความหมายว่า มีสภาพแวดล้อมเชิงลบ

ส่วนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์ ผู้ศึกษาได้นำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มาใช้ในการวัดระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ด้านดี ประกอบด้วย ควบคุมตนเอง จำนวน 6 ข้อ เห็นใจผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ และรับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถาม ส่วนที่ 3 ตอนที่ 1 จะเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 2 ด้านเก่ง ประกอบด้วย มีแรงจูงใจ จำนวน 6 ข้อ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา จำนวน 6 ข้อ และสัมพันธ์ภาพ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามส่วนที่ 3 ตอนที่ 2 จะเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 ด้านสุข ประกอบด้วย ภูมิใจในตนเอง จำนวน 4 ข้อ พอใจชีวิต จำนวน 6 ข้อ และสุขสงบทางใจจำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถาม ส่วนที่ 3 ตอนที่ 3 จะเป็นคำถามปลายปิดจำนวน 16 ข้อ

การให้คะแนนเมื่อข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก ได้แก่ ข้อ

1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้ ไม่จริง 1 คะแนน จริงบางครั้ง 2 คะแนน ค่อนข้างจริง 3 คะแนน จริงมาก 4 คะแนน

การให้คะแนนเมื่อข้อคำถามมีลักษณะเชิงลบ ได้แก่ ข้อ

2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้ ไม่จริง 4 คะแนน จริงบางครั้ง 3 คะแนน ค่อนข้างจริง 2 คะแนน จริงมาก 1 คะแนน

**ค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของการประเมินสำหรับผู้ใหญ่
อายุ 12-17 ปี (กรมสุขภาพจิต, 2558, น. 21)**

ด้านดี ประกอบด้วยด้านย่อย คือ การควบคุมตนเอง การเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านการควบคุมตนเองอยู่ในช่วง 13-18 คะแนน การเห็นใจผู้อื่น 16-21 คะแนน และความรับผิดชอบ 17-22 คะแนน

ด้านเก่ง ประกอบด้วยด้านย่อย คือ แรงจูงใจ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา และสัมพันธภาพ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านแรงจูงใจและสัมพันธภาพ อยู่ในช่วง 15-20 คะแนน และการตัดสินใจและแก้ปัญหา 14-19 คะแนน

ด้านสุข ประกอบด้วยด้านย่อย คือ ความภูมิใจตนเอง ความพอใจชีวิต ความสุขสงบทางใจ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านความภูมิใจตนเองอยู่ในช่วง 9-13 คะแนน ความพอใจในชีวิต 16-22 คะแนน และความสุขสงบทางใจ 15-21 คะแนน

**ค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของการประเมินสำหรับผู้ใหญ่
อายุ 18-60 ปี** (กรมสุขภาพจิต, 2558, น. 21)

ด้านดี ประกอบด้วยด้านย่อย คือ การควบคุมตนเอง การเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านการควบคุมตนเองอยู่ในช่วง 13-18 คะแนน การเห็นใจผู้อื่น 16-21 คะแนน และความรับผิดชอบ 17-23 คะแนน

ด้านเก่ง ประกอบด้วยด้านย่อย คือ แรงจูงใจ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา และสัมพันธภาพ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านแรงจูงใจอยู่ในช่วง 15-21 คะแนน การตัดสินใจและแก้ปัญหา 14-20 คะแนน และสัมพันธภาพ 15-20 คะแนน

ด้านสุข ประกอบด้วยด้านย่อย คือ ความภูมิใจตนเอง ความพอใจชีวิต ความสุขสงบทางใจ โดยมีค่าช่วงคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของแบบประเมินด้านความภูมิใจตนเองอยู่ในช่วง 9-14 คะแนน ความพอใจในชีวิต 16-22 คะแนน และความสุขสงบทางใจ 15-21 คะแนน

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบประเมินความเที่ยงตรงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of item-Objectives Congruence: IOC) จากนั้นผู้ศึกษาได้ดำเนินการปรับแก้แบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงปัญญา (Cognitive interview) กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 1 จังหวัดระยอง จำนวน 5 ราย ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจต่อแบบสอบถาม ซึ่งรวมถึงคำชี้แจงข้อคำถาม และวิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น

มีความสอดคล้องกับความหมายที่ตั้งใจไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง (Ryan, Gannon-Slater & Culbertson, 2012) และเมื่อทำการเก็บและรวบรวมเสร็จแล้ว ผู้ศึกษานำข้อมูลมาคำนวณหาความเที่ยงตรง (Value validity) และความเชื่อมั่นทางสถิติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach จากการสรุปผลจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า $IOC = 0.85$ และในการศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเสนอโครงร่างการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนจากอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2565 หนังสือรับรองเลขที่ 033/2565 และจัดทำหนังสือถึงกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม เพื่อขอเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกฯ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว จำนวนพี่น้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า ร้อยละ 77.1 เป็นเพศชาย และร้อยละ 22.9 เป็นเพศหญิง โดยอายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 18 ปี (ร้อยละ 33.3) รองลงมา ได้แก่ อายุ 19 ปี (ร้อยละ 29.2) อายุ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 22.9) อายุ 17 ปี (ร้อยละ 12.5) และอายุ 16 ปี (ร้อยละ 2.1) ตามลำดับ

สถานภาพครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.0 บิดาหรือมารดาเลิกร้างกัน รองลงมา ร้อยละ 33.3 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 16.7 ไม่ได้อยู่กับบิดาและมารดา ตามลำดับ

จำนวนพี่น้อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.4 มีพี่น้อง และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.6 ไม่มีพี่น้อง

1.2 ระดับความสามารถทางสติปัญญา (IQ)

ด้านความสามารถทางสติปัญญา (IQ) พบว่า ร้อยละ 91.7 มีความสามารถทางสติปัญญา (IQ) อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย รองลงมาร้อยละ 6.3 มีความสามารถทางสติปัญญา (IQ) อยู่ในเกณฑ์ทึบ และร้อยละ 2.1 อยู่ในเกณฑ์ฉลาด

1.3 ระดับการศึกษา

ด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 60.4 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 27.1 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ 12.5 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา

1.4 ระยะเวลาการฝึกอบรม

ด้านระยะเวลาการฝึกอบรม พบว่า ร้อยละ 37.5 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 2 ปี รองลงมาคือร้อยละ 18.8 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 3 ปี ร้อยละ 16.7 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 1 ปี ร้อยละ 12.5 มีระยะเวลาการฝึกอบรมต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 8.3 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 5 ปี ร้อยละ 4.2 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 4 ปี และร้อยละ 2.1 มีระยะเวลาการฝึกอบรม 6 ปี

1.5 ระดับความฉลาดทางอารมณ์

ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบที่ 1 ด้านดี ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมตนเอง การเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.3 มีความรับผิดชอบอยู่

ในเกณฑ์ปกติ รองลงมาร้อยละ 79.2 การเห็นใจผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์ปกติ และร้อยละ 50.0 มีการควบคุมตัวเองอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบที่ 2 ด้านเก่ง ซึ่งประกอบด้วย มีแรงจูงใจ ตัดสินใจแก้ไขปัญหา และสัมพันธภาพกับผู้อื่น พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 77.1 มีการตัดสินใจแก้ไขปัญหาอยู่ในเกณฑ์ปกติ รองลงมาร้อยละ 66.7 การมีแรงจูงใจอยู่ในเกณฑ์ปกติ และร้อยละ 64.4 มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบที่ 3 ด้านสุข ซึ่งประกอบด้วย ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต และสุขสงบทางใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.0 ภูมิใจในตนเองอยู่ในเกณฑ์ปกติ รองลงมาร้อยละ 72.9 พอใจชีวิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ และร้อยละ 68.8 สุขสงบทางใจอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

2.1 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 79.2 มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในรูปแบบรักสนับสนุน รองลงมาร้อยละ 12.5 มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในรูปแบบปล่อยปละละเลย และร้อยละ 8.3 มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในรูปแบบใช้อำนาจ

2.2 ระดับสัมพันธภาพกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.6 มีระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 6.3 มีระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อย และร้อยละ 4.2 มีระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับมาก

2.3 ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.6 มีปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมเชิงบวก รองลงมาร้อยละ 35.4 มีปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมเชิงลบ

การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐาน ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มีรูปแบบการเลี้ยงดู อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน โดยผู้ศึกษาแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สถานภาพครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่ต่างกัน

สถานภาพของครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบสถานภาพครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชน พบว่า มีเพียงองค์ประกอบ 2 ด้านที่ต่างกัน คือ ความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการควบคุมตัวเอง เมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีการควบคุมตัวเองที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.008$) ในส่วนของความแตกต่างระหว่างสถานภาพครอบครัวกับการตัดสินใจและแก้ไขนั้น พบว่า เด็กและเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.015$) จึงได้นำมาทั้ง 2 องค์ประกอบดังกล่าวมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของสถานภาพครอบครัวต่อการควบคุมตัวเอง

สถานภาพ	$\bar{x}$	อยู่กับ บิดาและ มารดา	บิดาหรือ มารดา เลิกร้างกัน	ไม่ได้อยู่กับ บิดาและ มารดา
		2.56	2.38	1.75
อยู่กับบิดาและมารดา	2.56	-	.188	.813*
บิดาหรือมารดาเลิกร้างกัน	2.38	-.187	-	.625*
ไม่ได้อยู่กับบิดาและมารดา	1.75	-.812*	-.625*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีสถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีการควบคุมตัวเองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.008$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของสถานภาพครอบครัวต่อการควบคุมตัวเอง พบว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับบิดาและมารดา มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตัวเองที่แตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่อยู่กับบิดาและมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีที่ระดับ 0.05 ($p=0.009$) และเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเองที่แตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่บิดาหรือมารดาเลิกร้างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.039$)

ตารางที่ 2

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของสถานภาพครอบครัวต่อการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สถานภาพ	$\bar{x}$	อยู่กับ บิดาและ มารดา	บิดาหรือ มารดา เลิกร้างกัน	ไม่ได้อยู่กับ บิดาและ มารดา
		2.13	2.17	1.63
อยู่กับบิดาและมารดา	2.13	-	-.042	.500*
บิดาหรือมารดาเลิกร้างกัน	2.17	.042	-	.542*
ไม่ได้อยู่กับบิดาและมารดา	1.63	.500*	.542*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่สถานภาพครอบครัวแตกต่างกันมีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างมีที่ระดับ 0.05 ($p=0.015$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของสถานภาพครอบครัวต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหา พบว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับบิดาและมารดา มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหามากกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่กับบิดาและมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.044$) และเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดามีความฉลาดทางอารมณ์ด้าน

การตัดสินใจและแก้ปัญหาที่แตกต่างกันกับเด็กและเยาวชนที่บิดาหรือมารดา เลิกร้างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.018$)

ความสามารถทางสติปัญญากับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบความสามารถทางสติปัญญากับความฉลาดทาง อารมณ์ของเด็กและเยาวชน พบว่า มีเพียงองค์ประกอบ 1 ด้านที่แตกต่างกัน คือ ความแตกต่างระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับการตัดสินใจและแก้ไข โดยภาพรวมนั้น เมื่อทำการทดสอบด้วยสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.050$) แสดง ว่า เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจ และแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ได้ เนื่องจาก เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถทางสติปัญญาในเกณฑ์ ฉลาดมีเพียงคนเดียว ทำให้ไม่มีค่าแปรปรวน

ระดับการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับความฉลาดทางอารมณ์ของ เด็กและเยาวชน พบว่า ไม่มีองค์ประกอบด้านใดที่แตกต่างกัน จึงไม่ได้นำ องค์ประกอบดังกล่าวมาดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่

2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทาง อารมณ์ของเด็กและเยาวชน พบว่า มีเพียงองค์ประกอบ 2 ด้านที่แตกต่างกัน คือ ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการมีความรับผิดชอบ เมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แตกต่างกันมีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.007$)

ในส่วนของความแตกต่างระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการมีแรงจูงใจนั้นพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.043$) จึงได้นำมาทั้ง 2 องค์ประกอบดังกล่าวมาดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่อความรับผิดชอบ

สถานภาพ	$\bar{X}$	เลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	เลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ	เลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย
		1.97	2.25	1.50
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	1.97	-	-.303	.447*
เลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ	2.25	.303	-	.750*
เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	1.50	-.447*	-.750*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.007$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทาง

สถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความรับผิดชอบ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.030$) และเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.011$)

ตารางที่ 4

การเปรียบเทียบรายคู่ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่อการมีแรงจูงใจ

สถานภาพ	$\bar{x}$	เลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุน	เลี้ยงดู แบบ ใช้อำนาจ	เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		2.13	2.00	1.50
เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	2.13	-	.132	.632*
เลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ	2.00	-.132	-	.500
เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	1.50	.632*	.500	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมี

แรงงูใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.043$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการมีแรงงูใจ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีแรงงูใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.044$) และเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีแรงงูใจที่แตกต่างกับเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.385$)

3. ระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชน พบว่า มีเพียงองค์ประกอบ 2 ด้านที่แตกต่างกัน คือ ความแตกต่างระหว่างระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับความรับผิดชอบ เมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนแตกต่างกันมีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.003$) ในส่วนของความแตกต่างระหว่างระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับการมีแรงงูใจนั้น พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกันมีแรงงูใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.023$) จึงได้นำมาทั้ง 2 องค์ประกอบดังกล่าวมาดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับสัมพันธภาพกับเพื่อน
กับความรับผิดชอบ

ระดับสัมพันธภาพ	$\bar{x}$	มาก	ปานกลาง	น้อย
		1.00	1.95	2.00
มาก	1.00	-	-.953*	-1.000*
ปานกลาง	1.95	.953*	-	-.047
น้อย	2.00	1.000*	.047	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกันมีความรับผิดชอบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.003$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนกับความรับผิดชอบ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อย มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความรับผิดชอบมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.977$) และเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อย มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความรับผิดชอบมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.016$)

ตารางที่ 6

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับสัมพันธภาพกับเพื่อน
กับการมีแรงจูงใจ

ระดับสัมพันธภาพ	$\bar{x}$	มาก	ปานกลาง	น้อย
		1.00	2.07	2.33
มาก	1.00	-	-1.070*	-1.333*
ปานกลาง	2.07	1.070*	-	-.264
น้อย	2.33	1.333*	.264	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.023$) จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อค้นหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนกับแรงจูงใจ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อยมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีแรงจูงใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.724$) และเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อย มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการมีแรงจูงใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.724$)

4. ปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมกับความฉลาดทางอารมณ์

การเปรียบเทียบปัจจัยสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชน พบว่า ไม่มีองค์ประกอบด้านใดที่แตกต่างกัน จึงไม่นำองค์ประกอบดังกล่าวมาดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่

อภิปรายผลการศึกษา

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

ผลการศึกษาปรากฏว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 องค์ประกอบ อยู่ในเกณฑ์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “บุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนที่กระทำผิด” ของ นิกร น้อยรักษา (2548) และการศึกษาเรื่อง “การทำหน้าที่ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์และทัศนคติต่อการกระทำผิดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี” ของจุไรรัตน์ กำแพงพันธ์ (2551) พบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจหมายความว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไม่ได้มีความเชื่อมโยงกับระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยตรง แต่เกิดจากปัจจัยภายนอกอื่นกระตุ้น อย่างไรก็ตาม เป้าหมายจะมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาได้ตลอดชีวิต เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจึงยังควรต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อยู่เสมอ เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันจากภายในและพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความท้าทาย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพครอบครัวกับความฉลาดทางอารมณ์

ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่กับบิดามารดา มีการควบคุมตัวเองและการตัดสินใจแก้ไขปัญหามากกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา และเด็กและเยาวชนที่บิดาหรือมารดาเลิกร้างกัน ซึ่งการควบคุมตัวเองตามทฤษฎีการควบคุม (Containment theory) ของวอลเตอร์ ซี เรคเลส (Walter C. Reckless, 1961, อ้างถึงใน วีระชัย เหล่าลงอินทร์, 2552, น. 28) ได้อธิบายว่า แรงผลักดันและแรงดึงดูดทั้งภายในและภายนอก เป็นการกระตุ้นหรือจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรรม การควบคุมตัวเอง (Self-control) เป็นตัวกีดกันภายใน เป็นผลจากการสร้างนิสัยภายในตัวบุคคล วอลเตอร์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนที่มีการควบคุมตนเองสูงและอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีอาชญากรรมสูง พบว่าเยาวชนเหล่านี้จะมีอัตราการกระทำผิดต่ำ ผลการศึกษากลุ่มเป้าหมายยังสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อความสามารถทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น” ของ รัตใจ เปี้ยแก้ว (2545) ที่พบว่า ปัจจัยครอบครัวที่แตกต่างกันทำให้ความสามารถทางอารมณ์ด้านการควบคุมตัวเองและการเผชิญปัญหาและการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างกัน จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สถานภาพครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนในทุกช่วงวัย ครอบครัวต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาความฉลาดทาง

อารมณ์ให้กับเด็กและเยาวชนโดยเริ่มตั้งแต่ที่บ้านเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการเติบโตมาแต่ละช่วงวัย

2.2 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านความสามารถทางสติปัญญากับความฉลาดทางอารมณ์

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านความสามารถทางสติปัญญามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในองค์ประกอบด้านเก่ง เรื่องการตัดสินใจแก้ไขปัญหา โดยพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถทางสติปัญญาที่ต่างกันมีการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ต่างกัน โดยไม่สามารถทำการเปรียบเทียบรายคู่ได้ เนื่องจาก เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถทางสติปัญญาในเกณฑ์ฉลาดมีเพียงคนเดียว ทำให้ไม่มีค่าแปรปรวน

การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เป็นการรับรู้และเข้าใจปัญหา และแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับที่กรมสุขภาพจิตได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ เป็นเรื่องของความฉลาด เพียงแต่เป็นด้านที่ต่างกันและในทางเดียวกันก็เป็นสิ่งที่เสริมกัน โดยหากความสามารถทางสติปัญญาดำความฉลาดทางอารมณ์มักจะต่ำไปด้วย ความสามารถทางสติปัญญา คือ ความสามารถทางสมองที่แสดงถึงความสามารถในการเรียนรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ เข้าใจเหตุผล ถือเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ยาก และพัฒนาเพิ่มขึ้นจนอายุ 20-25 ปี แต่ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาให้ดีและพัฒนาได้ตลอดชีวิต แต่อย่างไรนั้น การที่เด็กมีความสามารถทางสติปัญญาสูง ไม่ได้หมายความว่าความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีเสมอไป การเลี้ยงดูถือว่ามีส่วนสำคัญ ดังนั้น หากเด็กและเยาวชนมีความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้เด็กและ

เยาวชนสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ทั้งของตัวเองและผู้อื่นร่วมทั้งสามารถควบคุมอารมณ์และตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ตามความเหมาะสมภายในสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในการกระตุ้นหรือยั่วให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำในอนาคต

3. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดมีภาพรวมอยู่ในครอบครัวที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และมีระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอยู่ในระดับปานกลาง โดยรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของเด็กและเยาวชนที่กระทำ ความผิดมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ในองค์ประกอบด้านดี เรื่องความรับผิดชอบ และองค์ประกอบด้านเก่ง เรื่องการมีแรงจูงใจ

ความรับผิดชอบและการมีแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามที่ โกลแมน (Goleman, 1998, อ้างถึงใน จิตสุภา ไวยทวรรณ, 2543, น. 34) ได้อธิบายว่า ความรับผิดชอบและการมีแรงจูงใจเป็นปัจจัยย่อยที่เกิดจากความสามารถเชิงอารมณ์ การจัดระเบียบอารมณ์ของตนเอง นอกจากนี้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างยังพบว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความรับผิดชอบและมีแรงจูงใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ดังนี้ “การอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่” ของ พัทรินทร์ ไชยวงศ์ (2545) การศึกษาเรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นกับรูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง” ของ ลอรา เอเรนา (Laura-Elene Nastas, 2012, p. 478) การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูและ

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายามี นอร์ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน” ของกาเซ็ม มุลฮัมมัดยารี (Ghasem Mohammadyri, 2011) และการศึกษาเรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน” ของ สุดา สิ้นทรโก (2546) ซึ่งการศึกษาทั้ง 4 เรื่อง มีผลการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ลักษณะรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชน คณะเน้นเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามรูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น” ของ รัตใจ เปี้ยแก้ว (2545) ที่พบว่า ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ทำให้มีความสามารถทางอารมณ์ด้านการควบคุมตนเอง และการเผชิญปัญหาและการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างกัน ครอบครัวที่ใช้เวลาร่วมกันต่างกัน ทำให้มีความสามารถทางอารมณ์ด้านการเผชิญปัญหาต่างกัน ครอบครัวที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่างกัน ทำให้มีความสามารถทางอารมณ์ในด้านการควบคุมตนเอง การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ และการเผชิญปัญหาและการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนได้เห็นตัวแบบจากพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวที่ปฏิบัติถ่ายทอดลงสู่เด็กซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตของครอบครัว เด็กจะซึมซับสิ่งต่างๆ นั้นไว้ และจะแสดงออกเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ผลของการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ พบว่า เด็กและเยาวชนที่พ่อแม่มีการฝึกทักษะทางอารมณ์ให้จะมีสุขภาพที่ดีกว่า มี

ปัญหาพฤติกรรมน้อยกว่า มีอารมณ์ด้านลบน้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่มีพื้นฐานด้านอารมณ์ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กันตวรรณ มีสมสาร (2544) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม ดังนั้น องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี เรื่องความรับผิดชอบ และองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ด้านเก่ง เรื่องการมีแรงจูงใจ ถือเป็น ส่วนสำคัญในการพัฒนาชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมา ล้วนมีที่มาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

4. ระดับสัมพันธภาพกับเพื่อนกับความฉลาดทางอารมณ์

เพื่อนมีอิทธิพลในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังที่ โกลแมน (Goleman, 1998, อ้างถึงใน จิตสุภา ไหวยวรรณ, 2543, น. 34) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ในเรื่องความรับผิดชอบและแรงจูงใจ เป็นปัจจัยย่อยที่เกิดจากความสามารถเชิงอารมณ์ การจัดระเบียบอารมณ์ของตนเอง ถือเป็น ความรับผิดชอบในการจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อยมีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับปานกลาง และเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับน้อยมีแรงจูงใจมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในระดับมาก ซึ่งผู้ศึกษาอาจจะอนุมานได้ว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีแนวโน้มที่มีกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ จึงทำให้พบว่า ในกลุ่มเด็กที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนน้อยจึงปรากฏว่ามีความรับผิดชอบและแรงจูงใจมากกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิด โดยอาจจะม

การใช้เวลากับครอบครัวหรือกิจกรรมอื่นที่ส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มากกว่า

เมื่อเทียบเคียงผลการศึกษากับงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตเชียงราย เขต 1” ที่พบว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนมีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 และงานของ Fuhrman (1990, อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549, น. 339) ที่ระบุว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลครอบครัว เด็กวัยรุ่นจะเลือกเข้าหาเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ และมีพฤติกรรมตามกลุ่มเพื่อน อาจกล่าวได้ว่า เพื่อนอาจเป็นผู้ประคับประคองจิตใจและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ แต่ในอีกมุมหนึ่ง เพื่อนอาจเป็นคนที่ชักจูงเยาวชนไปทำในสิ่งที่ผิดได้ และ การศึกษาของ วิทยากร เชียงกูล (2552, น. 101-104) ที่กล่าวถึง ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนและอิทธิพลของเพื่อนต่อวัยรุ่นว่า วัยรุ่นต้องการเพื่อนวัยเดียวกันและอยากใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนโดยไม่ต้องมีพ่อแม่มาควบคุมดูแล ในสังคมปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีลักษณะการคบเพื่อนที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลมากในกลุ่มของวัยรุ่น พ่อแม่จึงมีความสำคัญที่ต้องเข้ามาเอาใจใส่ในตัวลูกวัยรุ่นให้มากขึ้นคอยรับฟังในทุกเรื่องราวปัญหาและมีความเข้าใจรวมทั้งใช้เหตุผลในการพูดคุย โดยเน้นการเสริมสร้างความรัก ความเข้าใจภายในครอบครัว และส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้พ่อแม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในช่วงวัยรุ่นไปพร้อมกับกลุ่มเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรมีการดำเนินงานเชิงนโยบายในการทำงานเชิงรุกในสถานศึกษาเพื่อป้องกันการกระทำความผิดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยเน้นเรื่องการรับรู้เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมภายในสถานการณ์ต่างๆ ทักษะการเลือกคบเพื่อน และทักษะทางสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคลและป้องกันปัญหาการกระทำความผิด เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัย รวมทั้งการมีพัฒนาการที่สมวัยทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม

2. ในการดำเนินงานปัจจุบันนั้น แม้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยปกติ แต่ควรมีการส่งเสริมและพัฒนา เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาให้ดีขึ้นได้ตลอดชีวิต กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรส่งเสริมให้มีการจัดทำโปรแกรมสำหรับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่เน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติทางความคิดและจิตใจของเด็กและเยาวชน ซึ่งปัญหาพฤติกรรมส่วนใหญ่เกิดจากการที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ก้าวร้าว ใช้ความรุนแรง ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงถือเป็นหนึ่งเรื่องสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนและยังสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการรายปีของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในเรื่องการพัฒนาการจำแนก การแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมเด็กเยาวชนดีสู่สังคม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรกำหนดให้มีการตรวจประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนทุกรายและส่งเสริมให้มีการกำหนดกิจกรรมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ในโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถควบคุมอารมณ์ได้ตามความเหมาะสมภายในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคลและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น

2. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรส่งเสริมให้มีจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพประกอบความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมและรายด้าน เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้เด็กและเยาวชนให้เหมาะสมในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องการควบคุมตนเอง และการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เนื่องจากสององค์ประกอบนี้ถือว่ามีสำคัญในการดำรงชีวิตและอาจส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน

3. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนควรมีการจัดกิจกรรมโดยเน้นการสร้างการเข้าใจเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนให้กับผู้ปกครองและครอบครัวของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ครอบครัวมีความเข้าใจและเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนทั้งในเรื่องผลกระทบจากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และทักษะทางสังคมอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวโดยเน้นเรื่องภูมิหลังของครอบครัวและรูปแบบการเลี้ยงดูของ

ครอบครัวโดยศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กัน

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้กระทำความผิด โดยศึกษากลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของทั้ง 2 กลุ่ม และค้นหาโอกาสในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

3. ควรมีการศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์โดยการจัดทำโปรแกรมกิจกรรมในแต่ละด้านและร่วมกันเพื่อวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมายในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2564). รายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณะรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. กรุงเทพฯ:

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.

กรมสุขภาพจิต. (2543). อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.

กันตวรรณ มีสมสาร. (2544). การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย.

จิตสุภา ไวยวรรณ. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างเชาว์ปัญญาและเชาว์อารมณ์ในเยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จุไรรัตน์ กำแพงพันธ์. (2551). การทำหน้าที่ของครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์ และทัศนคติต่อการ กระทำผิดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, สาขาจิตวิทยาชุมชน.
- ธีรวุฒิ เอกกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิกร น้อยรักษา. (2548). การศึกษาบุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ของ เยาวชนที่กระทำผิด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์.
- พัชรินทร์ ไชยวงศ์. (2545). การอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัด เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัตใจ เปี้ยแก้ว. (2545). ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ของวัยรุ่นตอนต้น. กรุงเทพฯ: สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระชัย เหล่าลงอินทร์. (2552). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัด มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- วิทยากร เชียงกุล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น: ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพ ด้านบวก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร.
- วัลลภ ปิยะมโนธรรม. (2544). คู่มือกับนักจิตวิทยาคลายปัญหาทุกวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- สุดา สิ้นทรโก. (2546). *ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดหนองบัวลำภูที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน*. จิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น-วัยสูงอายุ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารีย์ ตันทงเจริญรัตน์. (2543). *อารมณ์และสุขภาพจิต*. ศีษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- Laura-Elena, N., & Kincso, S. (2012). Adolescents' emotional intelligence and parental styles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 33, 478-482.
- Mohammadyari, G. (2011). *The Relationship between parental style and emotional intelligence among students of payame noor university*. Retrieved August 18,2022, from <https://www.semanticscholar.org/paper/THE-RELATIONSHIP-BETWEEN-PARENTAL-STYLE-AND-AMONG-Mohammadyari/360484fe7cbe2c3d5a0bc6e559fe6f986911d066>